

E számunk szerzői

- Bártfai László* – szerkesztő, Akadémiai Kiadó
Felkai Gábor – titkár, Magyar Filozófiai Társaság
Kis János – filozófus
Magyar Bálint – tudományos munkatárs, Pénzügykutató Rt.
Molnár Gusztáv – tudományos főmunkatárs,
 MKKE, Nemzetközi Politikai Kutatócsoport
Némedi Dénes – igazgató, Szociológiai Továbbképző Intézet
Tordai Zádor – filozófus
Vajda Mihály – filozófus
Vásárhelyi Miklós – sajtótörténész

A Medvetáncban eddig megjelent írások

1981/1.

Balogh Zoltán: Polányi Károly – Az archaikus társadalom és a gazdasági szemlélet • *Szilágyi Ákos: A lázadás esztétikája (vázlat az orosz futurizmusról)* • *Karácsony András: Egy dilemma 1918–19-ben (Lukács György és Sinkó Ervin)* • *Bajomi Iván: A pályázati rendszerről* • *Kozák Gyula: Kornai János: A hiány* • *Szabó Miklós: Az aranytojást tojó tyúk történetéhez* • *Lengyel György: Irányított gazdaság és tervgazdaság*

1981/2–3.

Orthmayr Imre: A kereskedőtöke szerepe az eredeti felhalmozás folyamatában • *Tallár Ferenc: A XIX. századi orosz nemesi értelmiség ideológiai* • *Krausz Tamás: Szocializmus egy országban (Megjegyzések egy történelmi vitához)* • *Elekcs Zsuzsa–Pázmándy Györgyi: Társadalmi egyenlőtlenségek az egyetemi felvételen* • *Szokolczay Árpád: Mobilitás és értékrendszerek* • *Gyürei Vera: A fanatikus optimista (József Attila a tankönyvek tükrében)* • *Soós Károly Attila: Gazdasági reformok bevezetése és részleges visszavonása: a jugoszláv példa* • *Mizsei Kálmán: Az 1980-as lengyel válság gazdasági okai* • *Gyurgyák János: Polányi Károly a Bécsi Magyar Újságnál* • *Polányi Károly cikkei a Bécsi Magyar Újságban (1921–23)*

1982/1.

Balogh Zoltán: Tanulmánytöredék a népességrobbanásról • *Orosz István: A luciferi mű és a szférikus Lukács* • *Nagy Mária: Teóriák az oktatás megújításáról* • *Antal László: Gondolatok gazdasági mechanizmusunk reformjáról* • *Nagy Gyula: A munkaerő vállalatok közötti elosztása egy megyében (Egy szabályozási kísérlet és tapasztalatai)* • *Juhász Pál: Agrárpiac, kisüzem, nagyüzem (Agrárszociológiai tanulmányok)* • *Anatole Kopp: Szovjet életmódkísérletek a húszas években* • *Szvák Gyula: Marx és a középkori Oroszország* • *Karl Marx: A XVIII. századi titkos diplomácia története*

1982/2–3.

Balogh Zoltán: *Utópia és sci-fi* • Szelényi Iván: *Az állam viszonylagos autonómiaja vagy az állami termelőmód* • Szvák Gyula: *A cári autokrácia történelmi társadalmi alapjai* • Tallár Ferenc: *Az orosz történelmi fejlődés sajátossága, a 30-as évek* • Miklós Tamás: *Luxemburg oroszlánkörmei (Egy 1918-as cikk hátteréhez)* • Miszlivetz Ferenc: *Paul Levi. Kiűtkezés a német munkásmozgalomban 1918–21* • Kronstein Gábor: *Szülőpolitika, szülői érdekérvényesítés* • Havas Gábor: *A kulturális hátrányos helyzetről* • Csákó Mihály–Liskó Ilona: *A magyar szakmunkásképzés rendszere és társadalmi meghatározói* • Bauer Tamás: *A kelet-európai tervgazdálkodás politikonómiai értelmezéséhez* • Réti Tamás: *A csehszlovák tervgazdaság kialakulása 1945–1953* • Kovács János-Mátyás: *Az elfelejtett konszenzus (A Preobrazsenszkij–Buharin vita újraértékeléséhez)* • Egy régi vita az „új gazdaságról” (Válogatás E. Preobrazsenszkij–N. Buharin írásaiból) • Lakatos László: *Az íráskultúra és a kapitalizmus szelleme* • Lakatos László: *Az íráskultúra és a kapitalizmus szelleme* • Hajnal István: *Írásbeliség, intellektuális réteg és európai fejlődés*

1982/4–1983/1.

Hankiss Elemér: *Kényszerpályán?* • Szabó Miklós: *Szabó Dezső a politikai gondolkodó* • Szilágyi Ákos: *Aufklérizmus és terror* • Radnóti Sándor: *Néma jüdek (Spiró György: Az Ikszek)* • Mészáros József–Templom Katalin–Vajda Júlia: *Determinált viselkedéstípusok a bölcsészkaron* • Kardos László: *Orvostanhallgatók és a KISZ* • Győri Péter: *Budapesti városrészek társadalma* • Makkai László: *Uradalom és parasztgazdaság a feudális Európában* • Komló László: *Hogyan iparosodik mezőgazdaságunk* • Donáth Ferenc: *Tulajdon és hatékonyság* • Juhász Pál: *Az agrárértelmiség szerepe és a mezőgazdasági szövetkezetek* • Magyar Bálint: *A szövetkezetek és az állami szektor a lengyel mezőgazdaságban* • Max Weber: *A szocializmusról* • Litván György–Varga János: *Az emigráns Jászi Oszkár levelezéséből* • Jászi Oszkár: *Levelek*

1983/2–3.

Madarász Aladár: *Sehonnai szakácskönyvek, avagy néhány szempont a XIX. század végi utópiák és a német munkásmozgalom kapcsolatának kutatásához* •

Tallár Ferenc: *Értékválság és prózaforma* • Szegő Andrea: *Gazdaság és politika – érdekek és struktúrák* • Antal László: *Koncepciózus vádirat bizonyítás nélkül (Hozzászólás Szegő Andrea tanulmányához)* • Mesterházi Miklós: *Ernst Bloch-ról* • Ernst Bloch: *Tanulmányok a Jób könyvéről* • Erős Ferenc: *Wilhelm Reich* • Wilhelm Reich: *Válogatott írások*

1983/4–1984/1.

Ancsel Éva: *A történelmi hallgatagságról* • Tordai Zádor: *Messianizmus, baloldaliság, zsidóság* • Karádi Éva: *Fogarasi Béla – értelmiségi életpálya a XX. században* • Darvas Péter: *Oktatás és tervgazdálkodás (1949–1953)* • Bruszt László: *Érdekszervezetek a politikai rendszerben. Korporatizmus elméletek* • Lengyel László: *Korporatív vállalat korporatív államban. Az olasz korporatív irányítás* • Papp Zsolt: *A „jóléti állam” problémái – szociológiai nézőpontból* • Az állami termelési módról (Interjú Szelényi Ivánnal) • Hegedűs József–Tosics Iván: *Lakásreform a nyolcvanas években* • Pető Iván–Szakács Sándor: *A gazdasági intézményrendszer átalakítása 1948–49-ben* • Szilágyi Ákos: *Bengt Jangfeldt tanulmánya elé* • Bengt Jangfeldt: *Adalékok V. V. Majakovszkij és L. J. Brik szerelmének történetéhez*

1984/2–3.

Balogh Zoltán: *Egy marxista öltözködésszociológia vázlatja* • Nyiri Kristóf: *Az osztrák emberkép (Konzervatív elmélet Hofbauertől Hayekig)* • Hanák Péter: *1898 (A nemzeti és az állampatrióta értékrend frontális ütközése a Monarchiában)* • Halász Gábor: *Az oktatáspolitikai szerkezete a hatvanas–hetvenes években* • Rév István: *Kaktusz-sziget (Egy pedagógiai kísérlet)* • Lengyel György: *A jobboldali gazdaságideológiák magyar formaváltozatáról* • Závada Pál: *Teljes erővel (Agrárpolitika 1949–1953)* • Szabó Károly–Virágh László: *A begyűjtés „klasszikus” formája Magyarországon (1950–53)* • Juhász Pál–Magyar Bálint: *Néhány megjegyzés a lengyel és a magyar mezőgazdasági kistermelő helyzetéről a hetvenes években* • Havas Gábor: *Foglalkozásváltási stratégiák különböző cigány közösségekben* • Soós Károly Attila: *Béralku és „séreلمي politika” (Adalékok a mechanizmusreform 1969. évi első megtorpanásának magyarázatához)* • Nyers Rezső: *Péter György, a kommunista és a reformer* • Péter György mű-

veinek bibliográfiája ● Péter György: *A népgazdaság központi, tervszerű irányításáról*

1984/4–1985/1.

Szilágyi Ákos: *1984-en innen és túl* ● Hajdú Tibor: *1918–19. Két forradalom utóélete* ● Szabó Miklós: *Magyar nemzettudat problémák a huszadik század második felében* ● Bán Zoltán–Szemere Anna: *Állami Áruház (Operett az 50-es években)* ● Nagy Mária: *Ki építhet tantermekeket? Helyi törekvések és oktatásfejlesztés* ● Szalai Júlia: *A szociálpolitika nyelve – amit kifejez és amit eltakar* ● Ferge Zsuzsa: *A szociálpolitikai fejlesztés kérdései* ● Györi Péter: *A szociálpolitikai irányítás szervezeti rendszerének reformjáról* ● Tellér Gyula: *Ómechanizmus, új mechanizmus, ipari szövetkezetek* ● Berényi Gábor: *Eduard Bernstein és a modern kapitalizmus* ● Egy liberális szocialista (Eduard Bernstein írásai elől) ● Eduard Bernstein: *A szocializmus előfeltételei és a szociáldemokrácia feladatai (részletek)* ● Eduard Bernstein: *Hogyan lehetséges tudományos szocializmus? (részletek)*

1984/4–1985/1. szám melléklete

Tengelyi László: *Autonómia és világrend (Kant az etika fundamentumáról)*

1985/2–3.

Németh G. Béla: *A budapesti Tudományegyetem 250. évfordulójára* ● Köhli József: *Az elkanyarodás kihívása* ● Karády Viktor: *A magyar zsidóság helyzete az antiszemita törvények idején* ● Kovács M. Mária: *Ügyvédek az árul szemből (Antiszemizmus és liberális ellenállás a Horthy-korszakban)* ● Váradi László: *Külföldi diplomáciai mentési kísérletek a budapesti zsidóságért* ● Schmidt Mária: *Mentés vagy árulás? (Magyar zsidó önmentési kísérletek a második világháború alatt)* ● Erős Ferenc–Kovács András–Lévai Katalin: *„Ho-*

gyan jöttem rá, hogy zsidó vagyok?” (Interjúk) ● Köves Erzsébet: *Csaadajev és az orosz történelem* ● Szilárd Léna: *Jung előfutára? (Dosztojevszkij a bálványteremtésről)* ● Hetényi Zsuzsa: *Messianisztikus forradalomfelfogás a század eleji orosz irodalomban* ● Hetényi Zsuzsa–Korompai Eszter: *Iszaak Babel műveinek bibliográfiája* ● Szabó Ildikó: *Az érvényesülés konfliktusai (Egy empirikus vizsgálat néhány tapasztalata)* ● Saád József: *Építész az újépítés szolgáltatásban* ● Gyekiczky Tamás: *A munkafegyelem szabályozásának társadalmi feltételeiről* ● Körösnéyi András–Türei Sándor: *Liberális hatások a „szocialista vállalkozás” elméletére (Beszélgetés Liska Tiborral)* ● Nagy Endre: *Bevezetés Horváth Barna: Demokrácia és jog című tanulmányához* ● Horváth Barna: *Demokrácia és jog*

1985/4–1986/1.

Bacsó Béla: *Rembrandt: A három kereszt (Egy rézkarc változatairól)* ● Tallár Ferenc: *Levelek Okudzsaváról* ● Tengelyi László: *Descartes és Kant a bűn eredetéről* ● Miklós Tamás: *Paul Feyerabendről* ● Paul Feyerabend: *Tézisek az anarchizmusról* ● Paul Feyerabend: *A relativizmus elemei* ● Zürichi beszélgetés Paul Feyerabenddel ● Miklós Tamás: *Fekete-e az ördög?* ● Nyiri Kristóf: *Hagyomány és gyakorlati tudás* ● Komoróczy Géza: *Nabu-zuqub-kéna, Adad-sum uszur, Már-Istar (Az értelmiség helyzete és lehetőségei a birodalmi Asszírriában)* ● Pócze Gábor–Révész Sándor–Varga Viktor: *Tancsapda* ● Szapor Judit: *Egy szabad egyetemért (A Társadalomtudományok Szabad Iskolája)* ● Gombár Csaba: *Jövőképek – képek az ország jövőjéről* ● Lengyel László: *Politikai magatartás és gazdasági viselkedés egy kis ország jövőképeiben (Gombár Csaba írásához)* ● Szabó Máté: *Új társadalmi mozgalmak – a társadalmi mozgalmak új típusai?* ● Sólyom László: *A társadalom részvétele a környezetvédelemben* ● Neumann László: *A munkaszervezeti megújulás lehetőségei a vállalati gazdasági munkaközösségekben* ● Csanádi Mária: *Beépülési törekvések – szelektív „befogadás” (Vállalati esélyek és a döntési mechanizmus)* ● Rácz Margit: *A vállalatok részvétele a KGST-n belüli együttműködésben* ● Mohácsi Kálmán: *Az agrárexport dilemmái*

1985/4–1986/1. szám melléklete:

Szilágyi Ákos–Kovács András Bálint: *Tarkovszkij, az orosz film Stalkere*

1986/2–3.

Bacsó Béla: *A hermeneutikai hagyomány és a hermeneutikai kérdésfeltevés aktualitása* (Karl Rudolf Bultmannról) • Karl Rudolf Bultmann: *A hermeneutika problémája* • Heller Mária–Némedi Dénes–Rényi Ágnes: *A nyilvánosság belső korlátai* (Mit olvas ki az olvasó a sajtószovegekből) • Manchin Róbert–Szelényi Iván: *Szociálpolitika az államszocializmusban* (Piac, redistribúció és társadalmi egyenlőtlenségek a kelet-európai szocialista társadalmakban) • Ferge Zsuzsa: *Zsörtölődő megjegyzések Szelényi Iván és Manchin Róbert tanulmányához* • Hegedűs József: *Állam és piac a lakáspolitikában* • Tosics Iván: *A magánkézbe adott lakásépítés Nyugaton és Magyarországon* • Laczkó Mihály: *Kossuth zempléni válsága* • Gerő András: *Mamelukok és zoltánok* (Népképviselők a Monarchia Magyarországon) • Lengyel György: *A magyar gazdasági elit rekrutációja és képzettsége a XIX. században és a XX. század első felében* • Standeisky Éva: *Kassák Lajos és Szabó Dezső* (Egy kapcsolat története) • Miklós Tamás: *A Szép Szóról* (Fejtő Ferenc cikke elé) • Fejtő Ferenc: *A Szép Szóról a Medvetáncnak* • Varga János: *A miskolci népitélet*

1986/4–1987/1.

Miklós Tamás: *József Attila tanulmányok szövegének és keletkezési idejének helyreállítása* • Antal Z. László: *Beteg-utak* (Az érszükületes betegek ellátásának vizsgálata) • Juhász Pál: *Mai képünk a parasztságról és a falusi társadalom néhány jellegzetességéről* • Kopátsy Sándor: *Agrárpolitikánk történelmi mozgásteret* • Hunya Gábor: *Feszültségi pontok a román mezőgazdaság szervezeti és irányítási rendszerében* • Liskó Ilona: *Kudarok középfokon* • Fehér M. István: *Ráció, racionalitás, racionalizmus: Lukács és a jelenkori filozófia* • Hegedűs B. András–Kozák Gyula–Szabóné Dér Ilona: *Interjú Jánossy Ferencsel* • Pető Iván: *A gazdaságirányítási mechanizmus megítélésének változásai*

1987/2.

Gerő András: *Az ezredévi emlékmű* • Sinkó Katalin: *A millenniumi emlékmű, mint kultuszhely* • Halmai Gábor: *Az országgyűlés szerepének módosulása az ügyrendek tükrében* • Révész Sándor: *A KISZ XI. kongresszusának sajtója* • Bajomi Iván: *Egy társadalmi vita anatómiája* • Mizsei Kálmán: *Vázlat Lengyel*

ország politikatörténetéhez 1943–1957 • Réti Tamás: *Román–szovjet integrációs formák 1944–1956* (A román tervgazdaság kialakulása) • Csaba László: *A szovjet gazdaság átépítése* • Körkérdés a posztmodernről • Radnóti Sándor: *Az embivalenség műbirálata* (Esterházy Péter: *Bevezetés a szépirodalomba* című könyvéről) • Bozóki András–Sükösd Miklós: *Agrárszocializmus és ideális anarchizmus* (Schmitt Jenő Henrik és magyarországi hatása) • Schmitt Jenő Henrik írásaiból • Talált látványok (Ráth László fotóiból)

1987/2. szám melléklete: *Fordulat és reform*

Fordulat és reform 1987. • Háttér tanulmányok: I. *A magyar gazdaság helyzete a nyolcvanas években.* II. *Az infrastruktúra, a szolgáltatás és a reform.* III. *A gazdasági és a társadalmi reformok összefüggései.* IV. *Javaslat a nyilvánosság és a tömegkommunikáció reformjára* • Lengyel László: *Adalékok a Fordulat és Reform történetéhez* • Bihari Mihály: *Reform és demokrácia* • Vági Gábor: *A tanácsi gazdálkodásról* • Juhász Pál: *Gondolatok a gazdasági reform intézményi megalapozásáról* • Köves András: *A KGST-együtműködés lehetőségei a szovjet reformok tükrében* • Lányi András: *Hagyomány, szerep, azonosság* (Kihoz fordul a reform?) • Szalai Júlia: *Társadalmi válság és reformalternatívák*

1987/3–4.

Tallár Ferenc: *Kultúra és modernizáció* • Kontler László: *A konzervativizmus útján* (Politikaelmélet és politizálás Angliában a XVII. század második felében) • Petőcz György: *Bizonytalanság és harmónia* (James Harrington *Oceanaja* és a liberális kihívás) • Faragó Béla: *Az alkotmányteremtés nehézségei* • Kerekes Zsuzsa: *Válaszúton az Országgyűlés* • Kukorelli István: *Változások az Országgyűlés összetételében az 1985-ös választások nyomán* • Halmai Gábor: *Az egyesületek és az állam* • Rév István: *A Nagy Hisztéria, avagy az önmagát beteljesítő jóslat* • Mizsei Kálmán: *Vázlat Lengyelország politikatörténetéhez 1957–1987* • Inotai András: *Irányzatok az európai KGST-országok ipari exportjának nemzetközi versenyképességében* • Pártos Gyula: *A magyar híradástechnika dilemmái* • Rácz Margit: *Az informatikai világpiac sajátosságai a nyolcvanas években* • Gyurgyák János–Litván György: *Válogatás Jászi Oszkár és Polányi Károly levelezéséből*

1988/1.

Bacsó Béla: *A művészet szemlélete és a művészettörténet (Az esztétikai tapasztalat rehabilitációja két kép példáján)* • Vajda Mihály: *A phüizisz fogalma, amely Heidegger „Lét és idő”-jéből még hiányzik* • Balassa Péter: *Az ördögreny két huszadik századi változata (A „Doktor Faustus” és „A Mester és Margarita” példáján)* • Kiss Ilona: *Szabadság és nyugalom (Etika és poétika „A Mester és Margarita”-ban)* • Borisz M. Gaszparov: *„A Mester és Margarita” motívumszerkezetéről* • Sáska Géza: *Felnőttoktatás a negyvenes és az ötvenes években* • Horváth Ágota: *Elkülönítve (Szegregációs jelenségek a szociális otthonokban)* • Szabó Miklós: *A legitimáció történeti alakváltozásai* • Bruszt László: *A centralizáció csapdája és a politikai rendszer reformalternatívái* • Juhász Pál: *Zsákutcában van-e a magyar mezőgazdaság?* • Laki Mihály: *A területi párt- és állami szervek szerepe a magyar ipar centralizálásában* • B. Molnár Béla: *Vállalati szakitópróba (Demokratizálás és önállósodási törekvések)* • Böszörményi Géza–Gyarmathy Lívia: *Beszélgetés Faludy Györggyel* • Fejős Zoltán: *Harc a háború ellen és az új demokratikus Magyarországért (Szemelvények egy New York-i magyar hetilap cikkeiből)* • Válogatás a „Harc” 1944-45-ös cikkeiből

Melléklet: *Jelentések a határon túli magyar kisebbségekről*

Mészöly Miklós: *Egyetemes magyar felelősségtudat* • Tamás Gáspár Miklós: *Liberalizmus és nacionalizmus* • Bibó István levele Szalai Pálhoz • Molnár Gusztáv: *Limes* • Ara Kovács Attila–Dávid György–Joó Rudolf–Köszegi László–Nagy József–Tóth Károly Antal–Vásárhelyi Judit: *Jelentés a romániai magyar kisebbség helyzetéről* • R. Süle Andrea: *A Román Kommunista Párt nemzetiségi politikája a pártdokumentációk tükrében* • Az Állami Bér- és Munkaügyi Hivatal első jelentése a Magyarországra települő külföldi állampolgárok munkába állását segítő tanácsai tevékenységről és a további munkalehetőségekről • Az Állami Bér- és Munkaügyi Hivatal második jelentése a román állampolgárok magyarországi elhelyezkedési tapasztalatairól • Regényi Emil–Törzsök Erika: *Romániai menekültek Magyarországon, 1988* • A Csehszlovákiai Magyar Kisebbség Jogvédő Bizottságának munkaközössége: *A magyar kisebbség Csehszlovákiában* • Fényi Tibor: *A csehszlovákiai magyar kisebbség történetének kronoló-*

giája 1944–1988 • Arday Lajos: *A jugoszláviai magyar nemzetiség helyzete (1981)* • Für Lajos: *A magyar tudományművelés Jugoszláviában* • Balla Gyula: *Kárpátaljai magyarság 1918–1988*

Melléklet: Demény Pál: „A Párt foglya voltam”